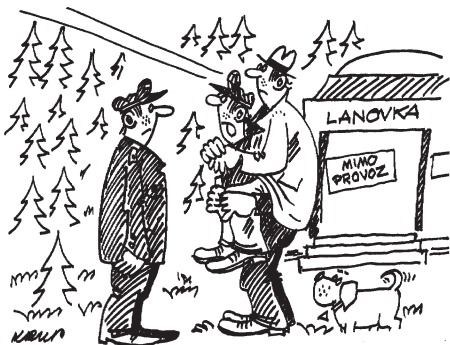

Čtete v čísle

- **Předseda OS KOVO v rádiu BBC - str. 2**
- **Poučení z konkursů v Moravanu a Letu (II.) - str. 3**

PŘÍLOHA - STR. I AŽ IV:

- **Nad novým zákonem o inspekci práce**
- **Jaká bude důchodová reforma? (IV.)**

LANOVKA NEJEZDÍ, A PÁN MÁ POSLANECKÝ PRŮKAZ, TAK HO MUSÍM NAHORU ZADARMO VYNĚST...

DEMONSTRACE 26. 11. V PRAZE

Demonstraci proti omezování zaměstnaneckých práv a na podporu vládního návrhu zákoníku práce vyhlásila Českomoravská konfederace odborových svazů s Asociací samostatných odborů. Akce se uskuteční v sobotu 26. listopadu od 12 hodin na Náměstí Jana Palacha v Praze. Odboráři tam dojdou průvodem z Letné po Nábřeží Edvarda Beneše a přes Mánesův most.

Zákoník práce v prvním čtení

Projednávání zákoníku práce na 48. plenární schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR bylo podle posledních informací zařazeno na 19. října od 14 hodin. Tato doba se ovšem může ještě změnit.

(Pokračování na str. 2)

KRIZOVÝ ŠTÁB POPRVÉ ZASEDAL

OTÁZKA PRO MÍSTOPŘEDSEDU OS KOVO

Jaromír Endlicher

Kovák položil místopředsedovi Odborového svazu KOVO Jaromíru Endlicherovi tuto otázku: Stal jste se šéfem krizového štábu Českomoravské konfederace odborových svazů, který připravuje demonstraci na 26. listopadu. Jsou už známy nějaké podrobnosti?

První zasedání krizového štábu proběhlo 13. října. Na demonstraci půjdeme z Letné po trase, kterou už naši členové znají z minulých demonstrací (pozn. red.: proti vládní reformě veřejných financí 13. 9.

(Pokračování na str. 2)

Na senátním slyšení o zákoníku práce přednesl projev k údajné protiústavnosti odborových práv právník OS KOVO JUDr. J. Podhajský

V SENÁTU O ZÁKONÍKU PRÁCE Volá se po zhoršení práv odborů, a to není fér

Veřejné slyšení uspořádal Senát Parlamentu České republiky na téma Nová úprava pracovního práva - rekodifikace zákoníku práce. Diskuse, která proběhla 4. října ve Valdštejnském paláci v Praze, se zúčastnili zástupci ministerstva práce a sociálních věcí, odborových a zaměstnavatelských svazů a představitelé právnícké, soudní a vysokoškolské obce. Přinášíme střípky toho nejzajímavějšího, co v jednacím sále toho dne zaznělo.

ing. Zdeněk Škromach, ministr práce a sociálních věcí:

„Zaměstnavatelé se od počátku odmítali podílet na přípravě nového zákoníku práce. Aktivitu vyvinuli až v posledních dnech před projednáváním ve vládě. Požádali o stažení návrhu zákoníku práce, to už ale nebylo možné. Ministerstvo práce a sociálních věcí přitom vyhovělo četným připomínkám zaměstnavatelských svazů. Zákon jednoznačně uvolňuje smluvní vztahy a je liberálnější než ten stávající. Česká republika je na druhém nebo třetí místě v Evropské unii ve volnosti pracovních vztahů, proto také k nám proudí tak velký příliv zahraničního kapitálu.“

JUDr. Petr Šimerka, náměstek ministra práce a sociálních věcí:

„V České republice je pouze 30 procent zaměstnanců pokryto kolektivními smlouvami. V jiných evropských zemích je tomu naopak. Proto se nedají právní úpravy jednotlivých zemí paušálně poměřovat. Jak jinak než zákonem by měl stát v takovýchto podmínkách zaměstnancům garantovat základní zásady práva?“

ing. Jaroslav Míl, prezident Svazu průmyslu a dopravy ČR:

„Věnovali jsme tomuto návrhu maximální možnou pozornost, protože by měl odpovídat potřebám 21. století, a to po ekonomické i společenské stránce. Naše očekávání však naplněna nebyla a nemůžeme návrh podpořit. Je v rozporu s Listinou práv a svobod i s Ústavou ČR. Návrh ve skutečnosti není novým zákonem, ale jen novelou. Je složitý a nepřehledný. Nepřináší žádné

zlepšení a navíc škodí, a to nejen zaměstnavatelům, ale i zaměstnancům. Jsme připraveni znovu jednat a do roka mít nový návrh, i když by bylo lepší počkat na nový občanský zákoník.“

Milan Stěch, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů:

„V programovém prohlášení vlády je, že bude nový zákoník práce a nový občanský zákoník, a že se přitom nezhorší postavení zaměstnanců a nesníží kompetence odborů. Nevím, co by naše partnery uspokojilo - že se vrátíme do doby nevolnictví? Věřím, že ne. V posledním roce a půl nevezšel od zaměstnavatelů ani jeden návrh na jednání s odbory o zákoníku práce. Je snad za tím nějaká politická objednávka? Volá se po zhoršení práv zaměstnanců a odborů, a to není fér hra.“

Prof. JUDr. Miroslav Bělina, CSc., vedoucí Katedry pracovního práva a práva sociálního zabezpečení Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze:

„Pro mě je nový zákoník práce hlubokým zklamáním, protože nepřináší to, co se od něj očekávalo. Šlo o zpřetrhání vazeb na 40 let totality, kdy došlo k přerušení svobodných ekonomických vazeb. Že u nás není tak rozvinuté kolektivní vyjednávání, to je pravda, ale proč tomu tak je? Nepovede právě tato úprava k další stagnaci kolektivního vyjednávání, nebo dokonce k jeho potlačování? Nenaplnuje očekávání zaměstnavatelů, ale ani zaměstnanců. Konzervuje jen stávající stav.“

(Pokračování na str. 4)

DOHADY O PODOBĚ ZÁKONÍKU PRÁCE

Předseda OS KOVO v rádiu BBC

V české redakci rozhlasové stanice BBC promluvil k aktuálním otázkám zákoníku práce předseda OS KOVO Josef Středula. Z pořadu odvysílaného 6. října, v němž promlouvá i premiér ČR Jiří Paroubek a ministr průmyslu a obchodu Milan Urban, otiskujeme podstatný výtah. (red. Kovák)

Josef Středula

Redakce BBC: Český premiér Jiří Paroubek konkretizoval změny, které vláda chystá v pracovněprávních vztazích. Pracovní doba, nárok na dovolenou a podíl odborů na úpravě těchto vztahů, to se bude i nadále řídit samostatným zákonem, to znamená zákoníkem práce.

Jiří Paroubek, premiér:

„Řada ustanovení dosavadního zákoníku práce vznikla v šedesátých letech. Je zřejmé, že tento stav je dlouhodobě neudržitelný, tedy udržovat takovou právní normu. Proto byla předložena úprava nová. Řada věcí přejde do občanského zákoníku a ten zákoník práce, který vznikne nově v souvislosti s tímto občanským zákoníkem, bude samozřejmě stručnější. Vlastně dojde k tomu, že bude nový zákoník práce poté, co bude nový občanský zákoník podroben určité revizi.“

Redakce BBC: Dodejme, že občanský zákoník by dle premiéra měl být připraven do roka a půl, tedy až po volbách. Co konkrétně se ale tedy má změnit? O vysvětlení jsme požádali ministra průmyslu a obchodu Milana Urbana.

Milan Urban, ministr průmyslu a obchodu: „No, to jsou ty dva paragrafy, které se týkají kompetence odborů kontrolovat bezpečnost práce, ale to jsou paragrafy, které ve své podstatě jsou zakomponovány ve stávajícím platném zákoníku práce. Nicméně existuje určitá výhrada legislativní rady vlády, aby to bylo v souladu s ústavou, takže v současné době se pracuje na formulacích, které by umožnily, že ten proces nebude rozporován.“

Redakce BBC: S poukazem na neústupnost oněch dvou paragrafů přišli lidovci. Odbory jim děkovat nebudou, trvají totiž na platnosti zákoníku práce v současné znění. Ve studiu teď vítám předsedu Odborového svazu KOVO Josefa Středulu. Co vám na snahách vlády novelizovat zákoník nebo změnit ty poměry v pracovněprávních vztazích vadí?

Josef Středula, předseda OS KOVO: „Nám vůbec nevádí snaha vlády, protože jsme seznámeni s návrhem zákoníku práce, který jde do poslanecké sněmovny. Nám ale vadí situace, která se odehrává zejména v mediálním prostředí a tlak, který vyvíjejí zaměstnavatelé. Ti vlastně říkají, že jim vůbec nevyhovuje to, co tady běží v České republice, ale že by jim ideálně vyhovoval stav, kdy zaměstnanec bude prakticky bez práv, kdy bude moci být vyhozen bez udání důvodu anebo například, když bude

nemocen nebo žena na mateřské dovolené, tak bude moci být propuštěn/a v ochranné době. Ale když hovoříme o některých věcech, které budou lepší, to znamená zejména v oblasti možnosti sjednávání dalších věcí, které dnešní zákoník práce nemožňuje, tak najednou slyšíme ze strany zaměstnavatelů, že oni to vlastně nechtějí. Takže otázka vůbec je, co vlastně zaměstnavatelé chtějí a zda vůbec rozumí zákoníku práce.“

Redakce BBC: Čili, vy zvažujete protesty proti čemu?

J. Středula: „Jsou dvě části. Ta první je, že by tato protestní demonstrace měla sloužit na podporu toho, aby ten zákoník, nový liberalizovaný zákoník práce, byl přijat. A ta druhá část je protestní a je proti těm názorům, které šíří zejména Svaz průmyslu a dopravy České republiky. Naše naprosto zřetelně zjištění je, že zaměstnavatelé, a to odbory OS KOVO působí v 1100 průmyslových podnicích v České republice, kde máme asi 200 000 členů, tedy že zaměstnavatelé nemají se stávajícím zákoníkem práce problém, ani s tím novým. A například zaměstnavatelé v automobilovém průmyslu dali jasné najevo, že oni nesouhlasí s názorem Svazu průmyslu a dopravy, takže je to nějaké zvláštní.“

Redakce BBC: No, odpusťte, ale ono je to nějaké zvláštní možná i z vaší strany, nebo možná příliš komplikované. Myslíte si, že dokážete tyto svoje postoje nebo to, co zvažujete, vysvětlit jak vládě, tak i veřejnosti? Že vlastně vy tedy budete demonstrovat, jestli jsem to dobře pochopil, buď za ten stávající, nebo za ten nový zákoník, to je v pořádku, ale zároveň budete demonstrovat proti přístupu zaměstnavatelů?

J. Středula: „Jednoznačně máte pravdu.“

Redakce BBC: A myslíte si, že vláda to chápe a že veřejnost to chápe?

J. Středula: „Já si myslím, že vláda to chápe naprosto zřetelně, a myslím si, že je to vyjádřeno i v návrhu zákoníku práce, tak jak je předložen ve sněmovním tisku, který už je v poslanecké sněmovně. A co se týká našich členů, tak tam si myslím, že je souhlas taky naprosto zřejmý. Já jsem se naposled vrátil v pondělí z jednání ve Škodě Auto Mladá Boleslav s odboráři, kde je podpora protestní akce naprosto bezvýhradná, nemají vůbec žádný problém. Naopak i další regiony, jako západní Čechy či Vysočina, se vyjádřily naprosto zřejmě a při jednání našeho předsednictva odborového svazu nikdo z přítomných, kteří zastupují celou republiku, nebyl proti takovéto protestní akci.“

Moderátoři: Václav Sochor, Jan Bumba

Připravil (ben)

CO MÁ ODS V ŠUPLÍKU?

ZÁKONÍK PRÁCE LIKVIDUJÍCÍ ODBORY

4. října 2005 se v Senátu Parlamentu ČR uskutečnilo tzv. veřejné slyšení k návrhu nového zákoníku práce. Prezident Svazu průmyslu a dopravy ČR ing. Míl opět zopakoval své útoky na práva zaměstnanců a kompetence odborů v podnicích.

Protože ing. Míl tvrdil, že hovoří jménem všech zaměstnavatelů, musel jsem veřejně informovat o dohodě Sdružení automobilového průmyslu a OS KOVO, kde je kromě jiného závazek tohoto svazu zaměstnavatelů prosazovat udržení sou-

časných kompetencí odborů a postavení zaměstnanců.

Musím současně opravit informaci o utajované schůzce zaměstnavatelů a ODS - viz Kovák č. 32. ODS patrně nechce zrušit zákoník práce jako takový, ale slíbila zrušit, pokud bude přijat, v současné době projednávaný zákon a nahradit ho jiným, který má prý již v „šuplíku“. Na přímý dotaz předsedy ČMKOS M. Štěcha ing. Míl potvrdil, že konkurenční návrh ODS byl vytvořen přímo za účasti Svazu průmyslu a dopravy. Že to bude návrh pro odbory a zaměstnance likvidační, v podstatě potvrdil generální ředitel firmy Brano ing. Juříček, dle kterého musí nový zákoník umožnit takové „postavení“ zaměstnanců, aby jeho podnik mohl konkurovat nikoliv firmám vyspělého světa, ale Číně a podobným zemím. O hrůzném postavení a životní úrovni zaměstnanců v Číně se přitom všeobecně ví. Musím tedy ing. Juříčkovi poděkovat alespoň za to, že - možná omylem - podal informaci, co odbory a zaměstnance čeká ze spolupráce s ODS a některých zaměstnavatelů.

Práva zaměstnanců a konkurenceschopnost

Začátkem října jsem se v SRN ve městě Görtlitz zúčastnil mezinárodní konference, kde mimo jiné zazněla velmi zajímavá informace:

Světová banka, která nebyla nikdy příliš nakloněna odborům, prozkoumala situaci v cca 1000 firmách a na základě analýzy dospěla ve své zprávě k závěru, že právě podniky, které respektují sociální dialog, kompetence odborů a zájmy zaměstnanců, jsou konkurenceschopnější než ty, které zastávají opačné postoje. Taková informace, jejímž původcem je instituce odborům spíše nepřátelská, hovoří tedy pro koncepci zákoníku práce prosazovanou našimi odbory. Ing. JAN UHLÍŘ, člen OS KOVO

KRIZOVÝ ŠTÁB POPRVÉ ZASEDAL

(Dokončení ze str. 1)

2003). Průvod by měl vyrazit asi v 11.30 hod. a předpokládáný konec akce může být kolem 13. hodiny. V tento okamžik jsme řešili otázku ozvučení. Mohu ubezpečit, že firmu, která nám zvučila minule, už nebereme. Najdeme někoho lepšího. Chtěli bychom, aby bylo ozvučení jak na letenských schodech, tak na náměstí Jana Palacha. Bavili jsme se také o různých propagačních věcech. ČMKOS připravuje jednotné propagační materiály. O jejich konečné podobě rozhodne Rada ČMKOS 17. října

(pozn. red.: již po uzavěrci tohoto čísla). Následně budeme zajišťovat jejich distribuci do našich základních organizací. Budeme dále zajišťovat hromadné vlaky pro dopravu účastníků. Chtěl bych požádat všechny kováky, aby přijeli. Je to poslední šance jak ukázat, že stojí za zákoníkem práce. Že to není akce pouze odborových bossů nebo pupíků, protože zákoník práce dopadne na všechny naše členy. V podstatě by se měl zúčastnit minimálně každý člen závodního výboru našich základních organizací. A pokud nás tam bude málo, můžeme dobrým pracovním podmínkám zamávat. Veškeré informace kolem této akce se budou distribuovat prostřednictvím našich metodických pracovišť. (ben)

DEMONSTRACE 26. 11. V PRAZE

(Dokončení ze str. 1)

Změna termínů konání mítinků

Kvůli rozhodnutí o konání demonstrace v Praze došlo ke změně v počtu a v některých případech i v době konání regionálních mítinků k zákoníku práce. Uskuteční se tedy tyto mítinky: Ostrava - 26. 10. 2005, 15 hod.; Brno - 11. 11. 2005, 15 hod.; Hradec Králové - 2. 11. 2005, 15 hod.; Plzeň - 8. 11. 2005, 14.30 hod.; Ústí nad Labem - 15. 11. 2005, 14.30 hod. (ben)

POUČENÍ Z KONKURSŮ V MORAVANU A LETU (II.)

Vzlétnou opět moravští civilní letečtí výrobci?

Aircraft Industries, a. s., Kunovice (dříve Let)

Základy dnešní firmy **Aircraft Industries, a. s.**, byly položeny v roce 1936 pražskou továrnou Avia. Kunovická pobočka se zabývala opravami tehdy u nás létajících strojů. Od výroby licenčních letadel v 50. letech, kdy byl dostavěn nový závod, přešel podnik k produkci letounů vlastní konstrukce pod značkou Let. Do dnešních dnů opustilo montážní haly podniku více než 8500 letounů v různých kategoriích, včetně známých AERO 45s/145, L 200 MORAVA, L 29 Delfín, Z 37 Čmelák, L 410 Turbolet a kluzáků Blaník. V 80. letech se intenzivně pracovalo na vývoji a výrobě prototypů čtyřicetimístného dvoumotorového dopravního letounu s přetlakovou kabinou L 610. Prostředky vložené do jeho vývoje se odhadují na 5 až 7 miliard Kč.

Let se zabýval řadu let i doplňkovou, neleteckou výrobou, vývojem a výrobou spotřebního zboží. Největšího úspěchu dosáhl v oboru radiolokace, ve kterém jeho specialisté pracovali od roku 1956 a podíleli se i na vývoji a výrobě progresivního radiolokátoru Tamara.

Převratné politické změny a hospodářská transformace v první polovině 90. let, spolu s platební neschopností tradičních největších zákazníků, způsobily snížení výroby a počtu zaměstnanců. V Letu zůstala celá roční produkce letounů L 410 (80 kusů) pro sovětského zákazníka. Tehdejší vedení společnosti tvrdilo, že jeho osobní styky v bývalém Sovětském svazu jsou velmi významné a o další letouny na tomto území je zájem. Pod vlivem toho tvrzení se spustila ve výrobě další série. Navíc se intenzivně pokračovalo na vývoji a certifikaci letounu L 610. V souvislosti s výrobou L 610 byla v podniku rozestavěna nová hala na výrobu vrtulí, hala speciálních technologií (pro potřebu celé RVHP) a nová jídelna pro zaměstnance, neboť se předpokládalo, že podnik bude mít kolem roku 1995 asi 10 000 pracovníků. Dodavatelé, kteří už měli z velké části vyrobeno technologické vybavení do uvedených objektů a viděli, v jaké situaci se Let nachází, okamžitě vybavení do podniku dodali. To vše bylo příčinou, že se společnost postupně dostala do velmi vážné finanční situace, kde oddlužení bylo podmínkou její další existence. Hrozba konkursu spolu s neochotou dodavatelů dále poskytovat komponenty potřebné pro výrobu letadel zcela ochromily normální hospodářskou činnost. Úspěšným završením procesu soudního vyrovnání v roce 1996 byl prozatím tento proces vyřešen. Všem ale bylo jasné, že Let nutně potřebuje strategického partnera, nebo se bude situace opakovat. Vláda schválila jeho prodej a tehdejší ministr průmyslu Karel Kühnl zahájil přípravu na výběrové řízení. Bylo osloveno 150 světových výrobců a jediným vážným zájemcem (vedle dvou nedůvěryhodných firemiček) o Let zůstal Ayres Corporation. Jednalo se o rodinný podnik na výrobu zemědě-

ských letounů v USA. Předností společnosti Ayres byla smlouva s gigantickou dopravní firmou FedEx (FedEx), pro niž měla vyvinout a vyrábět nákladní letoun Loadmaster. Každý, kdo přišel do styku s nově jmenovaným americkým vedením, potvrdil, že podnik řídilo neuvěřitelně naivním způsobem. Američané věnovali pozornost jen Loadmasteru a sečení trávy. Nepodporovali servis letounů L 410, ani výrobu menších zakázek (například náhradních dílů), a Let přicházel o peníze. Rovněž nezajistili odbyv letadel L 410 na americkém kontinentě a dokončení vývoje a certifikace L 610, což byly podmínky uvedené v kupní smlouvě. Opět nastalo snižování stavu zaměstnanců, opožďovaly se výplaty mzdy a problémy začaly gradovat. Američani museli čelit ze strany bank hrozbě podání návrhu na konkurs. Odboráři vyhlásili stávkovou pohotovost, kontaktovali se s poslanci, senátory a s některými ministry, které upozorňovali na kritickou situaci. V srpnu roku 2000 nebyli zaměstnanci po příchodu z mimořádné dovolené vpuštěni do závodu, nedostali mzdu a Komerční banka podala návrh na konkurs. Američani se snažili prodat kunovické letiště, v USA zadržovali letoun L 610, který se připravoval na certifikaci, a snažili se odvézt z Letu technickou dokumentaci. Odboráři aktivizovali zaměstnance, aby zabránili dalšímu vykrádání společnosti, a důrazně požadovali vyhlášení konkursu nebo alespoň nástup předběžného správce do společnosti. Turner Bostwick, představitel amerického majitele, rozdával svým věrným v odbavovací hale letiště vybavení ze svého bytu a prchl do USA.

Za „hospodaření“ Američanů nastalo, dle mého názoru, největší personální zemětresení. Vždy, když se před tím snižoval stav zaměstnanců, dbalo se na jejich profesní skladbu. Američani nijak výrazně nepropouštěli, ale zklamání zaměstnanci (většinou ti špičkoví) odcházeli na vlastní žádost. Američanům to bylo úplně jedno, přestože se často jednalo o zaměstnance, kteří měli určitá specifická oprávnění pro výkon své profese. Tak se stalo, že Let v podstatě ztratil schopnost vyrábět letadla.

24. října 2000 byl vyhlášen soudkyní Krajského obchodního soudu v Brně konkurs na společnost Let - Ayres Kunovice.

Konkurs v porovnání s jinými probíhal standardně. Problém nastal u okamžiku ukončení konkursu a doplacení zbývajících dlužných částek zaměstnancům. Ve lhůtě stanovené pro věřitele, zda souhlasí s ukončením konkursu, zaslal věřitel, likvidátor společnosti Aero holding, na krajský soud nesouhlas s uzavřením konkursu. Do dnešního dne tato záležitost není uzavřena a zapříčinila nejen to, že zaměstnanci stále čekají na své peníze, ale že jsou Letecké závody (Let) ve dvojnásobném konkursu.

V dubnu 2001 vyhlásila správkyně konkursní podstaty výběrové řízení na Let. Postupovala obdobně jako v předešlém řízení a

ministra Kühnla. Tentokrát bylo osloveno přes 180 výrobců letecké techniky a rovněž proběhla dvě kola. Výsledek žalostný. Zůstali dva zájemci. Opět tradiční, ale nedůvěryhodný zájemce a výše uvedená firma Moravan - Aeroplanes, a. s.

Nastalo velké zklamání. Hrozilo nebezpečí, že se Let nebude prodávat jako celek, ale rozprodá se po částech, což by zřejmě znamenalo definitivní konec letecké výroby. Moravan - Aeroplanes nebyla žádná výhra, ale v té době ještě vyráběl a měl nějaké zakázky. S vývojem letounu Z 400 byly problémy a potřeboval spolupracovat s vývojem a prototypovým oddělením Letu. Navíc se předpokládalo, že se v Letu bude Z 400 vyrábět. To vše rozhodlo o tom, že novým vlastníkem firmy Let se stal Moravan - Aeroplanes, a. s.

Nový majitel přejmenoval bývalý „americký Let“ na **Letecké závody, a. s.** V začátku se opravdu pracovalo na projektu Z 400. Byl vyroben létající prototyp, který měl určité technické problémy rozsahem nepřesahující standard. V okamžiku, kdy došlo k roztržce s kanadskou firmou Frontier Petroleum Services Ltd, celý projekt definitivně skončil.

Vývoj ve společnosti dál pokračoval přesně v souladu s vývojem Moravan - Aeroplanes. Rozdíl byl ale v tom, že odborová organizace v Leteckých závodech při dvou nevyplacených mzdách nečekala na další propad a začala iniciovat návrh na konkurs. Své odhodlání deklarovala spolu se zaměstnanci mítnkem za účasti tehdejšího místopředsedy OS KOVO Josefa Středuly, předsedy letecké sekce OS KOVO Jana Borýska, odborářů z Moravanu, šéfredaktora Kováku a specialistů z Metodických pracovišť OS KOVO Zlín a Brno. Stejná účast zástupců OS KOVO, rozšířena o člena předsednictva Josefa Krčmáře a odborářů z Leteckých závodů, byla aktivně přítomna na obou mítincích v Moravanu.

V březnu loňského roku byl vyhlášen na někdejší chloubu českého průmyslu, Letecké závody, druhý konkurs. V této době pracovalo ve firmě jen 500 zaměstnanců z původního počtu 5600. Už v dubnu se podařilo prosadit důležité rozhodnutí, že Letecké závody jdou do prodeje jako celek. Jedině za tohoto předpokladu se dala zajistit možnost pokračování letecké výroby. Další vývoj událostí probíhal shodně s předešlými výběrovými řízeními. V krátké době bylo evidováno 16 zájemců. Jen dva z nich podali včas své nabídky na koupi Leteckých závodů. Jeden ale v termínu nesplnil podmínku o složení kauce 25 miliónů korun. Jako jediná postoupila do druhého kola tendru česká firma Aircraft Industries. Jejím majoritním vlastníkem je firma Pamco Int., která mimo jiné dlouhodobě obchoduje s výrobky kunovické letecké továrny. Dle mého názoru je velkým zklamáním absolutní nezájem evropských leteckých výrobců o spolupráci s kunovickým výrobcem, přestože si stěžují na nedostatek kvalifikovaných leteckých pracovníků v západní Evropě. V případě firmy Aircraft Industries jsem ale naplněn optimismem, co se týče zachování letecké výroby v Kunovicích.

JAROMÍR ŠVÁB,
specialista Metodického pracoviště
OS KOVO Zlín
(Pokračování přístě)

• Vydává OS KOVO • IČO: 49276832 • Ročník XLIX. • Uzávěrka vždy ve čtvrtek v 11 hodin • <http://www.oskovo.cz> • Redakce: šéfredaktor Mgr. Martin Beneš, redaktorka PhDr. Jana Benešová, tajemnice Miloslava Nováková. • Adresa redakce a vydavatele: nám. W. Churchilla 2, 113 59 Praha 3 • Telefon: 234462344 • Fax: 222717666, email: Benes.Martin@cmkos.cz • Redakční rada: J. Švec - předseda, tel.: 387016155, O. Beneda, Mgr. M. Beneš, J. Cvrček, J. Endlicher, Mgr. L. Pašek, J. Siva, Mgr. P. Taraba • Vydavatelský servis: Jan Kratochvíl • Objednávky vyřizuje redakce • Redakci nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí • Autorsky neoznačené články jsou převzaty ze servisu ČTK • Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s. p., odštěpný závod Praha, č. j. nov. 6094/96 ze dne 20. 8. 1996 • ISSN - 0332-9270 • MK ČR E 4605

AD ZÁKONÍK PRÁCE NENÍ SOCIALISTICKÝ PŘEŽITEK

V minulém čísle jsme otiskli stanoviska zástupců základních organizací OS KOVO odmítající výroky předsedy KDU-ČSL Miroslava Kalouska, kterými útočil na odbory a zákoník práce. Zveřejněna byla ta vyjádření, která měla redakce k dispozici do uzávěrky 6. 10. Již po této uzávěrce redakce obdržela následující písemné názory.

Mittal Steel Ostrava - Rourovny

VZO se na svém zasedání dne 4. 10. 2005 zabýval vývojem situace okolo přípravy a projednávání návrhu nového zákoníku práce. Jsme hluboce znepokojeni postojem a názory některých podnikatelů a politiků, kterými ve své podstatě škodí odborové práci, podřívají autoritu a v neposlední řadě útočí na poslání odborů v demokratické společnosti. Snad si nikdo nemyslí, že se chceme vrátit do předminulého století, kdy vládla anarchie a bezpráví. Odbory tradičně a s historickou vážností ve všech demokratických zemích obhajují zájmy zaměstnanců a toto právo a poslání je zakotveno v úmluvách Mezinárodní organizace práce. Proto podporujeme aktivity OS KOVO a ČMKOS pro přijetí zákoníku práce.

VÁCLAV KUBENKA,
předseda ZO OS KOVO
Mittal Steel Ostrava - Rourovny

Brano Hradec nad Moravicí

Stanovisko: Konference základní organizace Odborového svazu KOVO Brano, a. s., Hradec nad Moravicí, coby nejvyšší odborový orgán ZO, s politováním přijala informaci o až arogantním a protiodborovém vy-

stoupení předsedy strany, která má v názvu lidová, které považuje za otevřený útok proti odborům v České republice. Konference ZO předpokládá, že i panu Kalouskovi je zřejmé jasné, že jakoukoliv změnu v naší společnosti zajišťovali občané této země, nikoliv strana lidová, které pan Kalousek je předsedou. Předsedou té strany, která byla servilní v jakémkoliv režimu, předsedou strany, které nejde o blaho většiny občanů této republiky, ale o blaho úzké skupiny lidí, kteří se k majetku (podotýkáme že ne všichni) dostali podvodem za přispění pseudopolitiků této země. Odbory, na rozdíl od strany lidové, se v porevolučním období prokazatelně dokázaly transformovat na skutečné zástupce svých členů, potažmo i zaměstnanců, které v souladu se zákonem zastupují, což nelze říct o straně lidové. Odbory Brano, a. s., Hradec nad Moravicí udělají vše, co bude potřebné pro to, aby nový zákoník práce nabyl účinnosti od 1. 7. 2006, a rovněž udělají vše, co bude potřebné pro to, aby strana, která si neoprávněně říká lidová, zmizela z české politické scény, jako strana nekorektní, falešná a zrádná.

BŘETISLAV WITWER
předseda ZO OS KOVO Brano, a. s.,
Hradec nad Moravicí

USTAVENA KOMISE PRO STANOVY OS KOVO

Rada OS KOVO v souladu s § 20 odst. (3) písmeno l Stanov OS KOVO ustavila na svém zasedání 6. října 2005 komisi pro Stanovy OS KOVO. Členy komise, tak jak je schválila Rada OS KOVO, jsou:

- Jaromír Endlicher, místopředseda OS KOVO
- Josef Čapek, SMO (KS) Praha; ZO OS KOVO ŠKODA Praha
- Mgr. Jiří Hašek, SMO (KS) OS KOVO Středočeského kraje; ZO OS KOVO ŠKODA AUTO, a. s., M. Boleslav
- Bc. Jiří Řihout, SMO (KS) Jihočeského kraje; ZO OS KOVO při a. s. Jihostraj Velešín
- Jindřich Brabec, SMO (KS) Plzeňského a Karlovarského kraje; ZO OS KOVO ETD Plzeň
- Vladimír Hošek, SMO (KS) Královéhradeckého kraje; ZO OS KOVO AXL, a. s., Semily
- Karel Rosenberger, SMO (KS) Pardubického kraje; ZO OS KOVO TMS Holice
- František Vach, SMO (KS) Jihomoravského kraje; ZO OS KOVO Hodonín
- Karel Krájčec, SMO (KS) kraje Vysočina; ZO OS KOVO TRW-DAS, a. s., Dačice
- Jiří Hanák, SMO (KS) Olomouckého kraje; ZO OS KOVO Mohelnice
- Luděk Lůčan, SMO (KS) Moravskoslezského kraje; ZO OS KOVO Václavovy plechu, a. s., Frýdek Místek
- Mgr. Ladislav Pašek, vedoucí organizačně-provozního úseku OS KOVO

- JUDr. Jiří Podhajský, právní odbor OS KOVO

Komise bude pracovat po celé období do V. sjezdu OS KOVO a jejím posláním je zejména:

- a) zpracování stanovisek a doporučení Radě OS KOVO k návrhům na změny Stanov OS KOVO, které může Rada OS KOVO provádět v období mezi sjezdy,
- b) navrhovat doporučení k projednání sjezdem OS KOVO návrhů Stanov OS KOVO, které náleží řešit sjezdu OS KOVO,
- c) vyjádření a doporučení pro příslušné orgány OS KOVO, které jsou oprávněny podle stanov řešit spory mezi ZO OS KOVO a členy OS KOVO, mezi ZO OS KOVO navzájem, mezi ZO OS KOVO a OS KOVO, nebo mezi uvedenými subjekty a třetími osobami,
- d) připravovat pro jednání orgánů OS KOVO výklad sporných interpretací Stanov OS KOVO.

V neposlední řadě komise bude připravovat návrh úpravy stanov pro diskusi před V. sjezdem OS KOVO a na základě její diskuse i návrh stanov pro V. sjezd OS KOVO.

Výstupy z jednání komise budou k dispozici na intranetu OS KOVO.

JAROMÍR ENDLICHER,
místopředseda OS KOVO

V SENÁTU...

(Dokončení ze str. 1)

Ing. Pavel Juříček, Ph.D., generální ředitel a předseda představenstva firmy Brano Group:

„Tak malý stát si nemůže dovolit to, co je v návrhu zákoníku práce. My se nemůžeme srovnávat se západní Evropou, ale spíš se zeměmi střední a východní Evropy, s těmi které vstupují do EU, s Rumunskem, Tureckem ale i s Čínou. Hrozba konkurence z Asie je naprosto zřejmá a kdo si ji neuvědomuje, tak je podle mého názoru opravdu blázen. Podstatné je, jakou mají odbory reprezentativnost. Kde ji nemají, tam nemohou být nátlakovou složkou na zaměstnavatele.“

JUDr. Lubomír Drápal, občanskoprávní kolegium, Nejvyšší soud ČR:

„Návrh nesplnil moje očekávání. Přináší komplikace tam, kde by být nemusely.“

JUDr. Jiří Podhajský, právník, Odborový svaz KOVO:

Ve svém odborném příspěvku zpochybnil tvrzení některých politiků, právníků a zaměstnavatelů o protiústavnosti určitých pasáží návrhu zákoníku práce. Stanovisko k této záležitosti otiskneme v plném znění v příštím čísle.

Jan Kasal, poslanec za KDU-ČSL:

„Padají tu naprosto fundamentální připomínky. Je tedy nezodpovědné pokračovat v legislativním procesu. Vládě by se vyplatilo, kdyby návrh vzala zpět, nebo kdyby ho vládě vrátila poslanecká sněmovna. Pokud se v ní bude zákoník práce dotvářet, nedopadne to dobře. Není proč riskovat.“

ing. Jan Uhlíř, bývalý předseda OS KOVO:

„Liberalizace znamená také neporušení rovnováhy sil. Zaměstnavatel je ale v silnějším postavení než zaměstnanec. A že by úroveň naší společnosti měla směřovat do Číny? Ať si tam jde, kdo po tom touží, já ale chci zůstat v České republice.“

JUDr. Jitka Hejduková, CSc., Svaz průmyslu a dopravy ČR:

„Zaměstnavatelé se chovali velmi státovtorně. Podporovali jsme harmonizační proces s EU s tím, že nám bylo slíbeno, že se vytvoří moderní zákoník práce. Byli jsme zticha, protože jsme zásadně nesouhlasili se zadáním, že zůstane zachováno stávající postavení odborů a ochrana zaměstnanců. Jsou tam ustanovení táhnoucí se z šedesátých let minulého století.“

Milan Štěch:

„Očekával bych, že zástupci vysokoškolské obce budou hlídači pravdy, ale to se mi nezdálo. Spíš mám obavy, že vysoké školství prorůstá s byznysem více, než je zdrávo. Reprezentativnost odborů? Takovou otázku by si ve Francii nebo Itálii, v patnáctce EU, nikdo nedovolil takto postavit. Vidím v tom vedlejší snahy.“

Poznámka na okraj: Na uvedeném slyšení v senátu byla hojně zastoupena veřejnost, což se v žádném případě nedá prohlásit o senátorech. Jak pro Kovák uvedl místopředseda OS KOVO J. Endlicher, přítomné senátory bylo možné spočítat na prstech jedné ruky. (ben)

PODNIKATELÉ PŘI DEMONSTRACI ODBORŮ ZASTAVÍ PRÁCI

„Připravujeme generální protest, na hodinu zastavíme práci,“ prohlásil předseda Sdružení podnikatelů a živnostníků Bedřich Danda. Ostatní zástupci podnikatelů se však k tomuto protestu nepřipojí. (ben)

NAD NOVÝM ZÁKONEM O INSPEKCI PRÁCE

Mgr. JIŘÍ GRIM, JUDr. JIŘÍ PODHAJSKÝ, právní odbor OS KOVO

Dne 1. července 2005 nabyl účinnosti zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, a zákon č. 253/2005, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o inspekci práce. Protože se jedná o právní úpravu do značné míry ovlivňující uplatňování práv zaměstnanců a odborových orgánů v oblasti pracovněprávních vztahů, považujeme za potřebné se nad touto novou právní úpravou zastavit a přiblížit si ji.

Základní změnou, kterou přinesl zákon o inspekci práce, je transformace z dřívějšího Inspektorátu bezpečnosti práce a oblastních inspektorátů bezpečnosti práce na Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce s rozšířenou věcnou působností, když na ně přešla většina kontrolních pravomocí, kterou do té doby vykonávaly úřady práce. Tato změna má přispět ke zkvalitnění kontroly dodržování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatelů a soustředit tuto kontrolu v jednom správním orgánu - Státním úřadu inspekce práce (dále jen úřad) a v oblastních inspektorátech práce (dále jen inspektoráty), a to s výjimkou kontrolních pravomocí v oblasti kontroly dodržování právních předpisů o zaměstnanosti a právních předpisů o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, které zůstaly ve věcné působnosti úřadů práce.

Úřad a inspektoráty tak kontrolují dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů, ze kterých vznikají zaměstnancům, případně zástupcům zaměstnanců (v případě zaměstnavatelů, u kterých působí základní organizace Odborového svazu KOVO jde o výbor ZO OS KOVO, případně jiné příslušné odborové orgány), práva a povinnosti v pracovněprávních vztazích, včetně právních předpisů o odměňování zaměstnanců, náhradě mzdy nebo platu a náhradě výdajů zaměstnancům, právních předpisů stanovících pracovní dobu a dobu odpočinku, právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce, bezpečnosti provozu technických zařízení se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví a o bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení, právních předpisů upravujících zaměstnávání zaměstnankyň, mladistvých zaměstnanců, zaměstnanců pečujících o děti a zaměstnanců, kteří prokázali, že převážně sami pečují dlouhodobě o převážně nebo úplně bezmocnou osobu, a právních předpisů upravujících výkon umělecké, kulturní, sportovní a reklamní činnosti dětí.

Je potřeba zdůraznit, že úřad a inspektoráty kontrolují i dodržování kolektivních smluv v částech, ve kterých jsou upraveny individuální pracovněprávní nároky vyplývající z uvedených právních předpisů, jakož i vnitřních předpisů dle § 21 zákoníku práce a vnitřních předpisů vydaných podle zákona o mzdě (mzdový předpis), zákona o platu nebo zákona o cestovních náhradách, jestliže zakládají nároky zaměstnanců.

Státní úřad inspekce práce

Úřad má sídlo v Opavě a v jeho čele je generální inspektor, inspektoráty mají sídla obdobná se sídly bývalých inspektorátů bezpečnosti práce. V čele inspektorátů jsou vedoucí inspektoři. Místní působnost inspektorátů k výkonu kontroly se řídí místem činnosti kontrolovaného subjektu, přitom úřad může v jednotlivých případech hodných zvláštního zřetele (například z důvodu podjatosti) písemně pověřit provedením kontroly jiný než místně příslušný inspektorát nebo si může písemně vyhradit provedení kontroly namísto inspektorátu.

Působnost úřadu spočívá zejména v tom, že řídí inspektoráty, je jim nadřízený, odborně je vede, poskytuje jim technickou pomoc, zpracovává roční program kontrolních akcí, který projednává s vyššími odborovými orgány a organizacemi zaměstnavatelů a předkládá ho ke schválení Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR (MPSV), je oprávněn vykonávat kontrolu v rozsahu uvedeném výše, ukládá opatření k odstranění zjištěných nedostatků, určuje lhůty k jejich odstranění a vyžaduje písemnou zprávu o přijatých opatřeních a tato kontroluje.

Ve správním řízení potom úřad rozhoduje v prvním stupni o přestupcích nebo správních deliktech, o uložení pořádkové pokuty za nesplnění povinnosti udělit souhlas k výkonu kontroly v zařízeních ozbrojených sil a bezpečnostních sborů. Ve správním řízení úřad také přezkoumává rozhodnutí o přestupcích a správních deliktech vydaná inspektorátem a přezkoumává rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty vydaná inspektorem úřadu a rozhodnutí o zákazu výkonu práce vydaná inspektorem úřadu.

Oblastní inspektoráty práce

Důležitou oblastí činnosti úřadu z hlediska zaměstnanců by mělo být bezplatné poskytování základních informací a poradenství zaměstnavatelům a zaměstnancům

v oblasti ochrany pracovních vztahů a podmínek. Tuto působnost na úrovni jednotlivých zaměstnavatelů mají příslušné inspektoráty.

Inspektorát mimo to zejména vykonává kontrolu ve stanoveném rozsahu, ukládá opatření k odstranění zjištěných nedostatků, určuje lhůty k jejich odstranění a vyžaduje písemnou zprávu o přijatých opatřeních a tato kontroluje, je oprávněn kontrolovat příčiny a okolnosti pracovních úrazů, popřípadě se zúčastňovat šetření na místě.

Z hlediska pravomocí a povinností příslušných odborových orgánů je důležitá působnost inspektorátů přezkoumávat závazné pokyny a zákazy odborových orgánů vydaná podle § 136 odst. 1 písm. c) a d) zákoníku práce. Podle těchto ustanovení mají odborové orgány právo požadovat od zaměstnavatele závazným pokynem odstranění závad v provozu na strojích a zařízeních, při pracovních postupech a v případech bezprostředního ohrožení života nebo zdraví zaměstnanců zakázat další práci, zakázat práci přesčas a práci v noci, která by ohrožovala bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců. V této činnosti inspektorát postupuje podle ustanovení § 136 odst. 2 zákoníku práce, podle kterého jsou odborové orgány povinny neprodleně vyrozumět o opatřeních podle § 136 odst. 1 písm. c) a d) orgán inspekce práce, a požádá-li o to zaměstnavatel orgán inspekce práce, je tento orgán povinen přezkoumat opatření odborového orgánu. Až do rozhodnutí tohoto orgánu však rozhodnutí odborového orgánu platí.

Inspektorát rozhoduje ve správním řízení v prvním stupni o přestupcích nebo správních deliktech, o uložení pořádkové pokuty za nesplnění udělit souhlas k výkonu kontroly v zařízeních ozbrojených sil a bezpečnostních sborů. Ve správním řízení úřad také přezkoumává rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty vydaném inspektorem inspektorátu a o zákazu výkonu práce vydaném inspektorem inspektorátu.

Důležitou povinností inspektorátu je povinnost informovat písemně o výsledku toho, kdo podnět ke kontrole podal, provedl-li inspektorát nebo úřad kontrolu na základě písemného podnětu.

Působnost orgánů inspekce práce se vztahuje na všechny zaměstnavatele, u kterých působí základní organizace OS KOVO, ať již se jedná o osoby právnické nebo fyzické.

Vzhledem k závažnosti problematiky a širší oprávnění a povinnosti inspektorátu je nezbytné uvést konkrétní pravomoci jednotlivých inspektorátů. Zejména je inspektor oprávněn vykonávat kontrolu, je-li při jejím zahájení přítomna zákonem stanovená osoba, kterou je člen statutárního orgánu kontrolované osoby, zástupce nebo zaměstnanec kontrolované osoby nebo jiná fyzická osoba, která vykonává nebo zabezpečuje činnost, která je předmětem kontroly, vstupovat bezplatně do objektů, zařízení a výrobních prostor kontrolovaných osob za účelem výkonu kontroly, požadovat poskytnutí pravdivých a úplných informací, ověřovat totožnost osob, požadovat předložení originálních dokladů, záznamy dat, vzorky materiálů a pořizovat si kopie dokladů.

V případech hodných zvláštního zřetele nebo nebezpečí hrozícího z prodlení je inspektor oprávněn zajišťovat doklady, odebrat vzorky materiálů, nařizovat provedení měření, prohlídek, zkoušek nebo revizí, nařizovat zachování místa úrazového děje v původním stavu, dotazovat se zaměstnanců, zástupce odborových orgánů. Inspektor je také oprávněn vydat rozhodnutí o zákazu používat objekty, pracoviště, zařízení, pracovní nebo technologické postupy, látky nebo materiály, o zákazu práce v noci, práce přesčas, práce zaměstnankyň nebo mladistvých, je-li vykonávána v rozporu s právními předpisy.

Inspektor je také oprávněn ukládat kontrolované osobě opatření k odstranění nedostatků, stanovit lhůty pro jejich odstranění, vyžadovat podání písemné zprávy o přijatých opatřeních a může navrhnout technická opatření k odstranění rizik, ukládat fyzické osobě pořádkovou pokutu za nesplnění povinnosti kontrolované osoby. Za účelem všech výše uvedených oprávnění může inspektor používat telekomunikační zařízení kontrolované osoby a dokonce se seznamovat s utajovanými skutečnostmi, prokáže-li se osvědčením pro příslušný stupeň utajení podle zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností.

Rozsáhlým oprávněním inspektorů odpovídají i jejich příslušné povinnosti. Zejména se musí inspektor prokázat průkazem inspektora, chránit práva a právem chrá-

něné zájmy kontrolované osoby, zabezpečit řádnou ochranu pořízených kopií proti ztrátě, zničení, poškození nebo zneužití, vrátit neprodleně kontrolované osobě zajištěné doklady, pominou-li důvody jejich zajištění, zjistit při kontrole skutečný stav a doložit kontrolní zjištění, pořídit o kontrole protokol a seznámit kontrolovanou osobu s jeho obsahem a předat jí jeho stejnopis a zachovávat mlčenlivost o osobních údajích a o obchodním tajemství, o kterých se dozvěděli.

Z hlediska práv a jistoty zaměstnanců a odborových orgánů je důležitou povinností inspektora **zachovávat mlčenlivost o totožnosti toho, kdo podal podnět ke kontrole, a o zahájení kontroly informovat příslušný odborový orgán.**

Nelze také pominout povinnosti kontrolovaných osob, kterými je zejména vytvoření podmínek pro výkon kontroly a poskytnutí potřebné součinnosti inspektorovi a poskytnutí mu v nezbytném rozsahu materiální a technické zabezpečení pro výkon kontroly.

Přestupky a správní delikty

Jednou z důležitých částí zákona je část čtvrtá, která obsahuje ustanovení o přestupcích a správních deliktech, jako důsledcích porušování pracovněprávních předpisů fyzickými nebo právníckými osobami. Pro tyto zákon rozlišuje přestupky jako důsledky porušování pracovněprávních předpisů fyzickými osobami a správní delikty jako důsledky porušování pracovněprávních předpisů právníckými osobami.

Skutkové podstaty přestupků a správních deliktů jsou upraveny obdobně a týkají se součinnosti zaměstnavatele a orgánu jednajícího za zaměstnance, v našem případě příslušného odborového orgánu, rovného zacházení, pracovního poměru nebo dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, odměňování zaměstnanců, náhrad, pracovní doby, dovolené, bezpečnosti práce, zvláštních pracovních podmínek některých zaměstnanců, bezpečnosti technických zařízení se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví, vyhrazených technických zařízení a výkonu umělecké, kulturní, sportovní a reklamní činnosti.

Pokud se fyzická osoba dopustí přestupku nebo právnícká osoba správního deliktu, může orgán inspekce práce za toto jednání uložit těmto osobám podle tohoto zákona pokutu. Uložení pokuty tímto orgánem však není povinné a výši těchto pokut rozděluje zákon podle závažnosti a společenské nebezpečnosti porušování pracovněprávních předpisů, vyjádřenou jednotlivými pásmy pokut pro jednotlivé skutkové podstaty, a to až do 200 000 Kč, až do 300 000 Kč, až do 400 000 Kč, až do 500 000 Kč a v těch nejzávažnějších případech porušování pracovněprávních předpisů až do 1 000 000 Kč a až do 2 000 000 Kč.

Vzhledem k šíři a podrobnosti vymezení jednotlivých skutkových podstat přestupků a správních deliktů je nad rámec tohoto článku je všechny uvádět. Pro výkon funkcí příslušného odborového orgánu, zejména v oblasti kontroly dodržování pracovněprávních předpisů podle ustanovení § 22 zákoníku práce a kontroly nad stavem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci podle ustanovení § 136 zákoníku práce, je nicméně nezbytné, aby se členové těchto orgánů seznámili s celým obsahem této části zákona (§§ 0 - 37). *Na tomto místě uvádíme některé vybrané skutkové podstaty přestupků a správních deliktů, které se, podle našeho názoru, bezprostředně dotýkají práv odborových orgánů a zaměstnanců, které jsou v současné době aktuální a bývají zaměstnavateli velmi často porušovány:*

● **Přestupku nebo správního deliktu na úseku součinnosti zaměstnavatele a orgánu jednajícího za zaměstnance (příslušného odborového orgánu)** se zaměstnavatel dopustí tím, že poruší povinnosti vůči odborovému orgánu vyplývající z ustanovení § 18, § 18a (právo na informace a projednání), § 25c odst. 4 a 5 (vytvoření podmínek pro činnost příslušného odborového orgánu a poskytnutí pracovního volna s náhradou mzdy jeho členům), § 52 (hromadné propouštění) a § 250 odst. 1 (informování a projednání při přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů) zákoníku práce. Za takové porušení může orgán inspekce práce udělit zaměstnavateli **pokutu až do výše 200 000 Kč.**

● **Přestupku nebo správního deliktu na úseku rovného zacházení (§ 11 a § 24)** se zaměstnavatel dopustí mimo jiné tím, že nezajistí rovné zacházení se všemi zaměstnanci, pokud jde o pracovní podmínky, odměňování, odbornou přípravu a příležitost dosáhnout funkčního nebo jiného postupu v zaměstnání nebo tím, že diskriminuje zaměstnance a postihuje zaměstnance, že se domáhal svých práv. Za takový přestupek nebo správní delikt může orgán inspekce práce udělit **pokutu do výše 400 000 Kč.**

Zvláště rozšířeným porušováním a závažným pracovněprávních předpisů je porušování předpisů o odměňování zaměstnanců. Proto tyto přestupky a správní delikty uvádíme v plném rozsahu:

● **Přestupku nebo správního deliktu na úseku odměňování zaměstnanců (§ 13**

a § 26) se zaměstnavatel dopustí tím, že neposkytne zaměstnanci za stejnou práci stejnou mzdu (**pokuta do výše 500 000 Kč**), neposkytne zaměstnanci mzdu aspoň ve výši minimální mzdy, popřípadě minimálního mzdového tarifu nebo ve stanovené výši (**pokuta do výše 2 000 000 Kč**), neposkytne zaměstnanci ve stanoveném termínu mzdu nebo některou její složku (**pokuta do výše 2 000 000 Kč**), neposkytne zaměstnanci mzdu nebo náhradní volno za práci přesčas (**pokuta do výše 1 000 000 Kč**), neposkytne zaměstnanci náhradní volno za práci ve svátek nebo mzdu za práci přesčas anebo příplatek k platu za takovou práci (**pokuta do výše 1 000 000 Kč**), neposkytne zaměstnanci příplatek za práci ve ztíženém a zdraví škodlivém pracovním prostředí a za práci v noci (**pokuta do výše 2 000 000 Kč**), neposkytne zaměstnanci příplatek k platu dle zvláštního předpisu (**pokuta do výše 2 000 000 Kč**), poskytne zaměstnanci složku platu, kterou právní předpisy neupravují, nebo poskytne složku mzdy platu, na kterou mu nevznikl nárok (**pokuta do výše 1 000 000 Kč**), provede ze mzdy srážky bez dohody (**pokuta do výše 2 000 000 Kč**), neposkytne zaměstnanci odměnu za pracovní pohotovost (**pokuta do výše 500 000 Kč**), nezajistí podmínky stanovené pro normování práce, ačkoliv k tomu má povinnost (**pokuta do výše 1 000 000 Kč**), odmění mladistvého v rozporu s § 166/2 ZP (ohrožení bezpečnosti) (**pokuta do výše 2 000 000 Kč**), neposkytne zaměstnanci odměnu za vykonanou práci podle dohody o práci konané mimo pracovní poměr (**pokuta do výše 2 000 000 Kč**).

● **Přestupku nebo správního deliktu na úseku pracovní doby (§ 15 a § 28)** se zaměstnavatel dopustí mimo jiné tím, že nedodrží délku směny (zákon č. 475/2001 Sb.), nezajistí splnění podmínek při nerovnoměrném rozvržení pracovní doby (§ 85/3 ZP), nepřihlédne při zařazování zaměstnanců do směn k potřebám zaměstnanců pečujících o děti, neposkytne zaměstnanci přestávku v práci na oddech a jídlo nebo bezpečnostní přestávku, nevede evidenci pracovní doby, nařídí zaměstnanci práci přesčas v rozporu s § 96 odst. 1 a 2, § 83 odst. 6 zákoníku práce, neprojedná s příslušným odborovým orgánem otázku BOZP a organizaci práce v noci, nevybaví pracoviště, kde se pracuje v noci, prostředky pro poskytnutí první pomoci. Za tyto a další v zákoně uvedené porušení může zaměstnavateli orgán inspekce práce uložit **pokuty do 300 000 Kč až 2 000 000 Kč.**

Výčet jednání zaměstnavatelů, která jsou kvalifikována jako přestupek či správní delikt, jsou taxativní, a přestože se jeví jako obsáhlá, zdaleka nepostihují všechna porušení zákona zaměstnavateli

Na přestupky a správní delikty platí i společná ustanovení zákona. Podle nich přestupky nebo správní delikty podle tohoto zákona projednává v prvním stupni inspektorát, jestliže kontrolu vykonal úřad, projednává je úřad. Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby, se vztahují ustanovení o odpovědnosti a postihu právnícké osoby (§ 2 odst. 2 obchodního zákoníku). Právnícké osobě nelze uložit pokutu za správní delikt, byla-li již za totéž porušení právního předpisu uložena pokuta nebo jiná majetková sankce jiným orgánem podle zvláštního právního předpisu.

Při určení výše pokuty právnícké osobě se přihlédne k jejím poměrům, k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán. Odpovědnost právnícké osoby za správní delikt zaniká, uplynul-li 1 rok od zahájení řízení, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán. Pokuty vybírá příslušný finanční úřad a pokuta je příjmem státního rozpočtu.

Kontrola - jinak než dřív

Z výše uvedených skutečností je tedy zřejmé, že oblast kontroly dodržování pracovněprávních předpisů uvedených v zákoně o inspekci práce je upravena odlišným způsobem od dřívějších právních předpisů a také je možné, že výkon této kontroly novými orgány inspekce práce bude možná zpočátku vykazovat jisté nedostatky. Právě proto je však potřeba, aby příslušné odborové orgány v rámci svých pravomocí, zejména kontrolních, dbaly na uplatňování tohoto zákona. Na závěr bychom rádi zdůraznili, že přijetí zákona o inspekci práce nic nezměnilo na práve uvedených právech příslušných odborových orgánů podle § 22 a § 136 zákoníku práce (viz výše). Tuto skutečnost uvádíme zejména proto, že v poslední době se v souvislosti s jednáním o novém zákoníku práce vyskytla tvrzení, že právě tato kontrolní oprávnění příslušných odborových orgánů jsou protiústavní. Bohužel, takovéto stanovisko uvedla i legislativní rada vlády. Odborový svaz KOVO i ČMKOS po důkladném právním rozboru zastávají jednoznačné stanovisko, že takový výklad uvedené problematiky nemá oporu v ústavním pořádku České republiky, naopak byl by v rozporu s Listinou základních práv a svobod i s Úmluvami Mezinárodní organizace práce, které Česká republika ratifikovala. Proto Odborový svaz KOVO ve spolupráci s ČMKOS učí vše, co bude v jejich silách, aby zabránily omezení práv odborových orgánů v novém zákoníku práce.

JAKÁ BUDE DŮCHODOVÁ REFORMA? (IV.)

Porovnání variant politických parlamentních stran

JUDr. ZDENĚK HÁJEK, poradce ČMKOS pro sociální zabezpečení

V I. až II. části našeho seriálu věnovaného chystané důchodové reformě jsme informovali o jednotlivých modelech politických parlamentních stran. Podle jejich zadání je analyzoval výkonný tým týmu expertů. Při charakteristice těchto důchodových systémů jsme vycházeli zejména ze závěrečné zprávy Bezděkova týmu. Nyní v III. a IV. části přinášíme slíbené porovnání jednotlivých variant, o které se pokusil výkonný tým týmu expertů.

Celkový náhradový poměr

Celkový náhradový poměr vyjadřuje, jak jsme vždy u něho uváděli již v I. a II. části seriálu k důchodové reformě, **relaci průměrného starobního důchodu k průměrné hrubé mzdě**. V rámci něho mohou být mezi jednotlivými pojištěními ovšem značné individuální rozdíly.

Nejvyšší celkový náhradový poměr zajišťuje varianta KSČM (jako jediná ho udržuje na úrovni 40 % průměrné hrubé mzdy). Důchodové závazky však nejsou kryty odpovídajícími zdroji a jsou tedy stěžejně splnitelné. „Štědrost“ systému je kryta zejména zvýšením pojistného, která ovšem snižuje životní úroveň občanů v produktivním věku.

U varianty NDC systému, který prosazuje ČSSD, došel výkonný tým k závěru, že NDC systém při dlouhé době pobírání důchodu **snižuje náhradový poměr**. Náhradový poměr klesá u této varianty pozvolně, což je výsledkem dlouhého přechodu na NDC systém. Až v roce 2100 mají být vypláceny všechny důchody podle pravidel NDC. Při prodlužující se naději dožití (průměrného věku dožití) a neměnné hranici důchodového věku (nemá se zvyšovat nad 65 let) tlačuje dle analýzy výkonného týmu tento systém úroveň vyplácených důchodů **kolem roku 2055 pod 35 % hrubé mzdy a na konci horizontu projekce (rok 2100) až na 27 %**. A to navzdory posílení zdrojů systému převedením prostředků na zaměstnanost do důchodového pojištění.

Vyšší celkový náhradový poměr než ČSSD vykazují varianty KDU-ČSL a US-DEU, tedy varianty počítající s částečným vyvázáním se, respektive vystoupením, ze státního důchodového systému. To je dáno tím, že občané mají možnost zvolit pro ně výnosnější systém (dle jejich názoru). **Občané s vyššími příjmy, jejichž důchod je ve státním systému v rámci solidarity výrazně krácen, si mohou částečným vyvázáním se ve prospěch fondového pilíře zvýšit svoji celkovou míru náhrady. Kombinace státního a soukromého pilíře umožňuje podle výkonného týmu navzdory poměrně nízké čisté míře výnosu fondového pilíře (nižší výnos než růst objemu pojistného) dosáhnout poměrně vyššího celkového náhradového poměru.** U strany US-DEU je toho však dosaženo s pomocí povinného dofinancování - pojištění, kteří se částečně vyvážejí ze státního pilíře do fondového pilíře, musí navýšit pojistné odvedené do fondového pilíře o dodatečných 6 % hrubé mzdy.

Nejhůře v analýze z hlediska celkového náhradového poměru **dopadla ODS se svým rovným důchodem**. V její variantě **klesne náhradový poměr na 20 % hrubé mzdy** (jeho výše stanovená ODS). S jinými variantami ji však lze podle výkonného týmu jen stěžejně porovnávat, neboť u varianty ODS se má **současně výrazně snížit pojistná sazba** pro placení pojistného do státního systému, a to o 8 p. b. (procentních bodů). **Jestliže by občané skutečně tyto prostředky využili na své zabezpečení pro stáří, došlo by podle výkonného týmu k „nezanedbatelnému“ zvýšení náhradového poměru.** To je však „postaveno na silném předpokladu, že jedinci nejsou krátkozrací a jejich plánovací horizont se pohybuje v řádu několika dekád (desetiletí)“.

Významnou informací o sociální udržitelnosti důchodové reformy je dle výkonného týmu **procento důchodců, kteří se propadnou pod hranici chudoby**. Tato hranice byla stanovena na úrovni **24,5 % průměrné mzdy** (odpovídá výši životního minima v ČR) a je v souladu s nastavením obdobných institutů v zemích Evropské unie. **Důchodový systém by měl být schopen pro osoby, které do něj po dobu potřebnou pro vznik nároku na starobní důchod přispívali (v ČR minimálně 25 let), zabezpečit důchody alespoň na úrovni zajišťující základní životní potřeby.** Jestliže by důchodový systém negarantoval příjem vyšší, než je hranice chudoby, mohou dle výkonného týmu jeho účastníci (pojištění) **propadnout do jiných sociálních systémů.**

Ekvivalentní systémy bez solidarity obtížně chrání před chudobou

Plně nebo převážně ekvivalentní systémy v porovnání s plně solidárními státními systémy (model KSČM) obtížněji chrání **občany s nízkými příjmy a krátkou pracovní kariérou**, což jsou především ženy, před chudobou.

Vysoké procento nových důchodů pod hranici chudoby, pokud jde o zaměstnanost s nízkými příjmy, vykazuje zejména varianta ČSSD. V systému NDC se podle závěrečné zprávy (později ČSSD změnila některá zadání) dlouhodobě pod hranici chudoby propadá 65 % nově vyměřených důchodů. Proto ČSSD navrhuje zavést minimální, státem garantovaný starobní důchod, který by tyto osoby chránil před chudobou.

Ve variantě US-DEU se pod hranici chudoby propadá 35 až 45 % důchodců. Příčinou je zavedení výrazné ekvivalence (výše důchodu je odvozena od celkově zaplaceného pojistného za dobu pracovní aktivity).

Plně ekvivalentní systém není dle výkonného týmu schopen ochránit občany s nízkými příjmy a krátkou, často přerušovanou pracovní kariérou před chudobou. To pak je třeba řešit jině a **zvýšují se náklady sociální péče. V solidárních systémech naopak tyto zvýšené náklady z jiných sociálních systémů nejsou.**

Paradoxem je, že za nejsolidárnější variantu je označován model ODS - a to proto, že výše rovného důchodu není odvozena od dosaženého příjmu a zaplaceného pojistného. Avšak vzhledem k tomu, že rovný důchod má být velice nízký, totiž 20 % průměrné hrubé mzdy v národním hospodářství, představuje pro pojištěnce odkázané pouze na státní důchod (neúčastnili se například doplňkového penzijního připojištění) chudobu ve stáří.

Ještě k výsledkům analýzy z hlediska chudoby

Údaje o propadu důchodců do chudoby uvedené v závěrečné zprávě nemusí být vyčerpávající a zcela objektivní a je třeba je **brát s jistou rezervou**. Nikoliv proto, že by výkonný tým nezpracoval kvalitní analýzu a nesnažil se o co nejvyšší objektivnost informací, ale **analýza u tohoto bodu byla zaměřena výlučně na nově přiznané starobní důchody**. „Stranou pozornosti“, jak to uvedl ve své zprávě i výkonný tým, „zůstávají nestarobní důchody (zejména invalidní) a vyplácené důchody. Vyplácené důchody se mohou v důsledku nižší než mzdové valorizace propadnout pod hranici chudoby, i když se při přiznání pohyboval vyměřený důchod nad touto hranicí.“ Navíc starobní důchod nemusí být jediným příjmem. **Při zohlednění ostatních příjmů, například i pozůstalostních důchodů, by se nemusel jedinec ocitnout pod hranici chudoby, neboť například souběh starobního a vdovského důchodu by mu dal vyšší příjem, než je tato hranice.**

Dopad na různé příjmové jedince

Individuální náhradový poměr lze definovat jako poměr nově přiznaného důchodu a posledního předdůchodového příjmu. Vzhledem k tomu, že varianty politických stran se liší důchodovým věkem, je možné je porovnat jen, když si zvolíme tzv. **příjmové typizované jedince**. S jejich pomocí provedl výkonný tým porovnání dopadů reformy na občany. Za příjmové typizované jedince si zvolil **muže a ženu, která vychovala dvě děti, kteří vstupují na trh práce ve 20 letech věku a odcházejí z něho do starobního důchodu ve věku 65 let.** Některé varianty ovšem počítají s podstatně vyšším důchodovým věkem (ODS a US-DEU). **Odchod do důchodu až po určité době po dovršení důchodového věku zpravidla zvyšuje výši přiznaného důchodu, a to buď prostřednictvím bonifikace v dávkově definovaných systémech (zvýšení za každých odpracovaných 90 kalendářních dnů po vzniku nároku na starobní důchod bez jeho pobírání a bez pobírání plného invalidního důchodu o 1,5 % výpočtového základu), nebo vyšší vyměřenou anuitou (pravidelnou**

doživotní výplatou důchodu) v příspěvkově definovaných systémech (NDC a fondově příspěvkově definovaný systém).

„Štědrost“ důchodového systému je relativní pojem

Platí, že čím vyšší je náhradový poměr, tím nižší pokles životní úrovně zaznamená občan při odchodu do starobního důchodu. **Nejvyšší náhradu pro nízkopříjmové muže poskytují varianta** parametrické optimalizace KSČM (více než 80 %) a varianta KDU-ČSL s náhradovým poměrem cca 75 %. Naopak „pro bohaté jedince“, abychom citovali závěrečnou zprávu, „je nejvýhodnější systém NDC, který zavádí ekvivalenci, a všichni jedinci bez rozdílu příjmu inkasují náhradový poměr cca 45 %.“ Muž s trojnásobkem průměrné mzdy (avšak nikoliv žena s tímto příjmem) si polepší i ve variantě US-DEU díky úpravám důchodového vzorce pro výpočet důchodu posilujícím ekvivalenci. Z těchto příkladů je zřejmé, že štědrost systému závisí na příjmových poměrech toho kterého jedince (pojištěnce) a výkonný tým ji logicky označil za „relativní pojem“.

S náhradovým poměrem opatrně

Všeobecně se má za to, že ukazatelem štědrosti systému je náhradový poměr (tedy vztah výše důchodu při odchodu do důchodu k předdůchodovým příjmům). Je však třeba si uvědomit, že jeho výše je ovlivněna výší pojistné sazby. Varianty politických stran počítají s různou výší pojistění. S vyšší pojistnou sazbou počítá KSČM a ČSSD, a pokud jde o fondový pilíř, pak varianta US-DEU. Tyto politické strany si pak „mohou dovolit vyšší náhradový poměr“. Pro posouzení štědrosti systému je proto lepší soustředit se dle výkonného týmu na ukazatele, které zohledňují náklady a výnosy jedince. Takovým ukazatelem je vnitřní míra výnosu.

Vnitřní míra výnosu

Ukazatelem, který postrádá v dobrém slova smyslu nevýhody srovnání variant podle individuálního náhradového poměru, je vnitřní míra výnosu. **Její nákladem je zaplacené pojistné a výnosem vyplácená výše důchodu po zbytek života jedince.** Vnitřní míra výnosu vyjadřuje, „při jaké úrokové míře by muselo být odvedené pojistné ukládáno, aby jedinec mohl obdržet uvedený tok důchodů.“ Přeloženo do „lidšteinštinější řeči“ - vnitřní míra výnosu vyjadřuje, jak by muselo být odvedené pojistné zhodnoceno, aby jedinec měl zajištěn stálý příjem důchodu.

Z hlediska štědrosti systému nelze určit ani přesné pořadí variant. Pokud bychom se řídili pouze mužem s průměrným příjmem, pak je na tom nejlépe varianta KSČM. Následuje ji varianta ČSSD, KDU-ČSL, ODS a US-DEU. Pokud bychom vzali ženu s průměrným příjmem a dvěma dětmi, dosahovala by ve variantě KDU-ČSL nejvyšší míru výnosu, protože tato varianta například oproti ČSSD zvýhodňuje ženy jednak nižším důchodovým věkem a jednak slevou na pojistném po dobu výchovy dětí. **Pro muže s trojnásobkem průměrné mzdy je nejvyšší míru výnosu má muž s trojnásobkem průměrné mzdy ve variantě ODS. Nejnižší míru výnosu má muž s trojnásobkem průměrné mzdy ve variantě ODS. Naopak jedince s nízkými příjmy nejvíce zvýhodňuje varianta KSČM, KDU-ČSL a ODS.** S větším odstupem pak následují ČSSD a US-DEU. Z hlediska vnitřní míry výnosu lze podle výkonného týmu jen těžko hovořit o tom, že by některá varianta byla nadřazena variantám druhých politických stran. **Výhodnost závisí na tom, ke které příjmové skupině jednotlivci náležejí.**

Varianty se liší především mírou solidarity

Analýza provedená výkonným týmem potvrdila, co často i veřejnost v souvislosti s důchodovou reformou slyší nebo může číst v tisku, totiž, že **celá reforma je především o míře solidarity v důchodovém systému.** Proto zpráva konstatuje, že **uvedené varianty důchodové reformy „se liší především mírou solidarity“.** Dají se seřadit od nejvíce solidárních k nejvíce ekvivalentním (výše důchodu závisí výhradně nebo téměř plně na zaplaceném pojistném). **Nejvíce solidární variantou je varianta ODS.** Následuje varianta KSČM, KDU-ČSL, US-DEU. **Zcela na konci je varianta ČSSD,** která představuje nejméně solidární model, a to vzhledem ke snaze zajistit „spravedlivé“ důchody, jejichž výše je téměř výhradně závislá na dosaženém příjmu a zaplaceném pojistném.

Varianta ODS je na prvním místě proto, že výše rovného důchodu nezávisí na odvedeném pojistném, ani na délce odpracované doby (pracovní kariéry). Rovný důchod je nízký pro všechny pojištěnce - bez ohledu na to, zda v době své pracovní aktivity měli nízký, či vysoký příjem. Zvýšení míry solidarity ODS na druhé straně ovšem kompenzuje snížením pojistné sazby.

Naopak systém NDC, pokud pomíneme minimální garantovaný důchod, zajiš-

tuje všem jednotlivcům stejného pohlaví **stejnou výnosnost.** Dochází pouze k určité míře solidarity mužů s ženami, což je důsledek uplatnění unisex úmrtnostních tabulek při výpočtu anuity (při stanovení pravidelné doživotní výplaty důchodu se vychází z průměrného věku dožití společného pro muže i ženy - bez ohledu na to, že ženy se v průměru dožívají vyššího věku, a pobírají tedy déle starobní důchod, a muži by proto měli mít měsíčně vyplácen starobní důchod vyšší než ženy). **Solidarita mezi muži a ženami se ovšem ve většině variant důchodových systémů pro- sazuje především skrze institut náhradních dob** (KSČM, KDU-ČSL, US-DEU a ODS), **delší nadějí dožití žen** (KSČM, KDU-ČSL, US-DEU, ODS) a **nižším důchodovým věkem žen** (KDU-ČSL).

Solidaritě snižují varianty vyvázání se

Varianty, které umožňují částečně se vyvázat, respektive částečně vystoupit, ze státního důchodového systému (KDU-ČSL a US-DEU), představují nižší solidaritu. Jedinci, kteří se vyvážejí (vystoupí), sníží celkové pojistné do státního solidárního systému ve prospěch fondového nesolidárního pilíře. Tím se tyto politické strany, respektive jejich varianty, podílejí menší měrou na financování důchodů nízkopříjmových skupin. **Vyvázání jedinci si podle výkonného týmu přechodem do fondového pilíře zvýší výnosnost, protože nízký výnos ve státním pilíři jim bude částečně kompenzován vyšším výnosem ve fondovém pilíři.** Ve státním pilíři se ovšem tyto varianty již ubírají zcela rozdílným směrem. Varianta KDU-ČSL posiluje solidaritu úpravami vzorce pro výpočet důchodu, zatímco varianta US-DEU naopak úpravou tohoto vzorce zavádí vyšší ekvivalenci.

Implicitní daň

Při hodnocení vývoje jednotlivých parametrů u jednotlivých variant politických parlamentních stran nelze opominout, **jak důchodový systém ovlivňuje ekonomické rozhodování jedince v předdůchodovém a v důchodovém věku o jeho odchodu, nebo setrvání na trhu práce.** To vyjadřuje implicitní daň. Obecně platí, že je velmi obtížné nastavit dávkově definovaný systém pojistně-matematicky neutrálně. Parametry vzorce výpočtu důchodu nelze dle výkonného týmu nastavit tak, aby důchodový systém za dodatečný rok na trhu práce odpovídajícím způsobem „odměnil“ vyšším důchodem různé jednotlivce různého pohlaví z různé generace a hlavně s různým příjmem. **Záleží na nastavení důchodového vzorce (vyšší penalizace za předčasný odchod do důchodu a vyšší „prémie“ za pozdější odchod do důchodu).** Naproti tomu NDC systém v čisté podobě je pojistně-matematicky neutrální již ze své definice (výše důchodu výhradně závislá na zaplaceném pojistném). Dodatečně odpracované roky a dodatečně odvedené pojistné se promítne plně do výše důchodu, respektive anuity (pravidelné doživotní výplaty důchodu).

Současný důchodový systém relativně silně penalizuje předčasný odchod z trhu práce do důchodu. Muž, který odejde do důchodu například tři roky před důchodovým věkem 63 let, tj. v 60 letech, podle výkonného týmu „čelí“ ztrátě předdůchodových příjmů ve výši cca 20 %. **Nejlépe si podle provedené analýzy v implicitní dani vede systém NDC.** Jde o příspěvkově definovaný systém blízký pojistně-matematické neutralitě. K narušení neutrality dochází pouze použitím již zmíněných úmrtnostních unisex tabulek pro výpočet anuity. V důsledku toho **systém mírně motivuje muže k opuštění trhu práce a naopak ženy motivuje k setrvání na trhu práce.** (Muž při dřívějším odchodu z trhu práce bude déle pobírat důchod vypočtený podle průměrného věku dožití, než by ho pobíral vzhledem k naději dožití, kdyby odešel do důchodu později. Žena, která bude mít důchod také vypočten podle společného průměrného věku dožití, tedy ho bude mít nižší nikoliv kvůli tomu, že lze předpokládat jeho pobírání déle, ale například kvůli často přerušované pracovní kariéře z důvodu péče o děti, bude motivována setrvat na trhu práce, a svůj důchod si tak „vylepšit“).

Nejhůře, pokud jde o motivaci starších zaměstnanců setrvat na trhu práce, dopadl v analýze rovný důchod, tedy varianta ODS. Ten motivuje občany, aby do důchodu odcházeli hned při dosažení důchodového věku. Kdyby odešli dříve, nedostali by žádný důchod. ODS nepočítá s žádnou variantou předčasného starobního důchodu. Výhodné by nebylo ani odejít do důchodu později - po dovršení důchodového věku, neboť za dodatečně takto z další výdělečné činnosti odvedené pojistné by si stejně člověk důchod nijak nezvyšil (rovný důchod má náležet bez ohledu na odpracovanou dobu a dosažený příjem jednotně ve výši 20 % průměrné hrubé mzdy). Závěrečná zpráva současně ovšem upozorňuje na to, že **varianta ODS ve srovnání s ostatními variantami nutí občany k setrvání na trhu práce jinými způsoby - zrušením předčasných starobních důchodů a výrazně vyšším důchodovým věkem,** který má kopírovat růst naděje dožití. (Pokračování přístě)